

OBSAH

1.str.	Obsah
2. "	Vyhlášení soutěží o cenu Karla Čapka
a huňáče zeleného /AMP, PP/
3. "	Eurocon 8- Fantazija /Miloš Podpěra/
4. "	Dzierżonowskié dni fantastyki /J.O./
5. "	Jiří Kuřina: BASIC SCIENCE FICTION
6. "	Robert Heinlein-Cesta slávy /recenze
s ukázkami-Stanislav Švachouček
13. "	Generák Z. Byš-ekhli NKA: Kobouzdý rompad
14. "	Josef Zelenka: O tvém vesmíru /verše/
15. "	Hvězdné války /Pagi/
16. "	Přírůstky do SF knihovny /XRS/
17. "	Dmitrij Bilenkin: Záleží na hledisku
21. "	Třetí kosmickou nad Francií /jnh/
24. "	Poznámky k taxonomii huňáče zeleného
/redakce/
+1 "	Příloha: Obrázky Bohuše Tomeše

počet stran: 24+1

SF: Fanzin /vědecko-fantasticky zpravodaj a informátor/
pro vnitřní potřebu SFK při FO SSM MFF UK, vychází
neperiodicky 5-7 krát ročně. Náklad 200 výtisků.

Šéfredaktor Miloš Podpěra Na 4. čísle spolupracovali Z.
Rampas, M. Semíková, J. Kuřina, redakční uzávěrka 31.10.1983
Adresa redakce: kolej Hvězda 32A/2A, 162 00 Praha 6 - Petřiny
Neprodejný - zdarma

H U Ň Á Č +++ H U Ň Á Č +++ H U Ň Á Č +++ H U Ň Á Č

A je to opět tady! SFK FO SSM MFF UK /tj. nás klub/ vyhlašuje 5. ročník literární soutěže. První a jedinou cenou bude již počtvrté

h u Ň á č z e l e n ý /Villoidus viridis SF ssp. 1984/

V lépe informovaných kruzích se proslýchá, že odchyt živého/!!!/ huňáče bude proveden v březnu 1984 v prostoru Neoplesia.

Soutěže se mohou zúčastnit prostřednictvím některého z čl. SF klubů pouze dosud tiskem nepublikované povídky, jakož i díla z ostatních literárních forem. Ale pozor! Z jednoho klubu mohou být přihlášena díla v celkovém maximálním rozsahu 40stran normalizovaného strojopisu. Prosíme kluby, aby soutěžní příspěvky zasílaly v jedné zásilce. Uzávěrka je 20. února 1984.

AMP

§ § § § §

m l o k = = m l o k = = m l o k = = m l o k = =

Klub přátel SF SSM VŠCHT v Pardubicích vyhlašuje 2. ročník soutěže o cenu Karla Čapka za nejlepší amatérskou povídku žánru science-fiction. Původní příspěvky/ve třech kopiích, normovaným strojopisem/, která se dosud nezúčastnily žádné soutěže, zasílejte na adresu: Klub přátel SF, Studentská 200, 53009 Pardubice. Uzávěrka soutěže je 31.1.1984, výsledky budou zveřejněny na celostátním setkání autorů a milovníků SF Parcon '84, které proběhne v dubnu příštího roku v Pardubicích. Příspěvků nepodepisujte, na zvláštní papír uveďte jméno a adresu, rodné číslo, povolání, vzdělání a dosavadní publikační činnost. Příspěvky se nevracejí a jsou k dispozici pořadatelem.

PP

Pořadatelé Parconu'84 nabízejí klubům i nadaným osamělcům možnost uspořádání vlastního programu v maximální délce dvou hodin. Předběžné nabídky s požadavky na prostor, čas a technické vybavení zasílejte do Pardubic na výše uvedenou adresu.

AMP

Shodou příznivých okolností mi bylo dopřáno zúčastnit se letošního setkání evropského fandonu v jugoslavské Lublani. Pořadatelem festivalu Eurocon 8 konaného pod záštitou předsedy slovinského republikového výboru pro kulturu, byla Sekce pro spekulativní umění /SSU-ŠOLT/ z Lublaně a DLZF Nova, to jest lublaňský SFK. Čestnými hosty setkání, jehož se zúčastnilo přes 400 fanoušků z více než deseti zemí Evropy byli Brian Aldiss, známý autor a president organizace autorů World SF a Vid Pečjak, nejlepší slovinský autor SF. Místem konání se stal Kulturní dům Ivana Cankara, krátce Cankarjev dom. Je to vlastně takový Palác kultury v malém; celkem šest sálů má kapacitu 1500 míst, přičemž do největšího z nich, Střední dvorany, se vejde 700 diváků. Organizátoři měli tedv k dispozici důstojný stánek s mnoha možnostmi, jichž také náležitě využili.

Program byl zahájen v pátek 16.9. odpoledne ve Stř. dvoraně promítáním sovětského filmu Solaris. Zároveň s tím se otevřel tzv. Videokabinet v Novinářském středisku, tedy promítání filmů z videokazet na monitory- bylo možno si vybrat ze čtyř filmů. Zasedací sál I se stal hernou- bylo zde možno hrát buď deskové hry / mj. kosmická verze "Človeče, nezlob se!", šach na "šachovnici" se šestiúhelníkovými políčky, raketami místo figur a meteority jako pěšci..., nechyběly zde samozřejmě různé verze hvězdných válek/ anebo hry na stolních počítačích /kromě jiných se zde hojně hrála jednodušší forma i u nás známých "invazníků"/. A večer už se Eurocon rozeběhl naplno. Po slavnostním zahájení se opakovala odpolední Solaris, s oučasně se v Malé dvoraně promítal film Ostrov Země a v Okrouhlé dvoraně hrál záhřebský soubor ZTD drama Hospodář Senc jug. autora Jelančiče-Buzimského.

Sobotní a nedělní program probíhal podle téhož schématu jako v pátek. Malé a střední dvorana sloužily jako kinosály, z celkové nabídky alespoň některé: The Demon Seed /Ďábelské sémě /, Sedmý kontinent, skvělá parodie Dark Star /Temná Hvězda/, nám z Ponrepa známý Zardoz a Alphaville, no a samozřejmě i II. díl Hvězdných válek, The Empire Strikes Back. Ve videokabinetu bylo zase možno idět kromě Vetřelce a Planety opic krásnou věc The Wizard of Oz/čaroděj z Ozu/, západoněmecké One! a Das Gespenst der Freiheit /Strašidlo svobody/, z těch krátkých stojí za zmínku italský La Nascita di Muerre Steliari / Rodina Hvězdných válek/ o natáčení a tricích slavné série.

Hlavními programy v Okrouhlé dvoraně byly besedy a panelové diskuse. V sobotu se fanouškům představil Brian Aldiss, v neděli pak Vid Pečjak. Panelové diskuse se týkaly tématů i pro nás zajímavých: fanouškovství-fenomen SF, vizuální SF obavy a strach o přežití civilizace, utopie v SF... I videokabinet, ač neukázal ani polovinu slibovaného programu /mj. všechny díly Star Wars, Vesmírná odyssea 2001, E.T.) si na nedostatek diváků nestěžoval. Komu tohle všechno nestačilo, mohl zajít do některého z přísálí. V prvním byla výstava knih a fanzinů zúčastněných zemí, ve zvláštních vitrínách pak díla čestných hostů. V tom druhém potom výstava SF výtvarného umění, svými plastikami se zde zúčastnili mladí slovinští autoři, v obrazové části díla jugoslávských, bulharských a italských umělců. S jedním z nich Bulharem Dimitrem Jankovem, se mi podařilo navázat kontakty a tak možná se s jeho díly setkáme i u nás.

Centrem všeho dění se stal bufet a foyer v jeho nejbližším okolí, neboť zde ústily všechny hlavní východy ze sálů. Zde bylo možno si o přestávkách mezi jednotlivými programy popovídat se spoustou zajímavých lidí, na jazykové bariéry nehledě. V zápalu diskuse jsem v jednu chvíli zjistil, že mluvím i anglicky, ač jsem se tomu jazyku nikdy zvláště nevěnoval. Prostě atmosféra výtečná, však to znáte z PARCONU.

Je zajímavé, že všechny moje rozhovory, ať to bylo s kýmkoliv v jakékoli řeči, začínaly podle následujícího schématu: A vy jste odkud? - Z Československa. - A máte u vás SF kluby? - Máme, první vznikl v roce 1979. - /načež následoval chápavý úsměv, případně poznámka ve smyslu "dost pozdě..."/ - Nyní jich máme 15! - /vytřeštění očí, případně pochvalné mručení/ - a rozhovor se už rozvíjel různými cestami dál. Dotyční besedníci ovšem netušili, že jim ve své nevědomosti předkládám data z doby PARCONU 83, vždyť podle posledního sčítání se dočet našich klubů blíží k 25... Ve zmíněném prostoru také rozbily své stánky s plakáty a fanziny nejvýznamnější jugoslávské kluby: domácí Nova, SFera Záhřeb a Društvo Lazar Komarčić Bělehrad. Vedle nich se objevilo takové menší knihkupectví. Napočítal jsem přes 50 titulů SF knih a paperbacků. Na mé lítostivé pohledy mi sice hostitelé odpovídali, že je to jugoslávská produkce ze posledních pět let, ale přece jen... Zapomněl bych málem na hudbu, která, občas přerušována milým hlasem hlasatelky oznamující další programy, po celou dobu conu příjemně podbarvovala už tak příjemné prostředí. A také jsem si bohužel nechal ujít koncert Mihy Kralje, posluchači hovořili o mimořádném hudebním zážitku.

A zatímco se většina účastníků bavila dle své chuti, v Zasedacím sále II se sešli v sobotu dopoledne zástupci domácích i zahraničních klubů, aby pobesedovali o fandomech zúčastněných zemí. Na tomto setkání se ukázalo, že je zde zastoupeno poměrně málo zemí: Francie, Belgie, Švýcarsko, Itálie, Maďarsko, Československo, Polsko, Bulharsko, Rumunsko a Jugoslávie, s ostatních zemí přijeli pouze ojedinělí fanoušci. O fandumu těchto zemí si na našich stránkách povíme někdy jindy /o francouzském fandumu se píše v článku -jnh- Třetí kosmickou nad Francií/. Na témže místě se v podvečer sešla Evropská společnost pro SF /ESSF/. Bohužel, na Eurocon 8 se dostavila sotva čtvrtina národních delegátů, čímž jednání komise poněkud utrpělo. Kromě personálních otázek bylo hlavním bodem programu udělování cen SF za uplynulý rok. Po delší diskusi bylo rozhodnuto udělovat ceny zvláště pro země Východu a západu včetně SFRJ. Zde jsou ocenění: profimagazin Fantastyka /PL/, Solaris /D/; fanzin Kwazar /PL/, Shards of Babel /NL/; autor Nemere /H/, Priest /GB/; nakladatelství Galaktyka /BG/, TZS /YU/; cena byla udělena i pro nejlepší knihu, bohužel se mi oceněná díla nepodařilo zaznamenat. Zasedání ESSF pod vedením A. Wojcika /PL/ bylo dosti bouřlivé a končilo o půl jedné v noci.

Takový byl letošní Eurocon, Patří velký dík pořadatelům v čele s Matjažem Sinkovcem, duchovním otcem celého setkání, za výborné uspořádání a pohostinné přijetí. A tak si myslím, že se v roce 1988, kdy Jugoslávci plánují uspořádat Worldcon, máme no co těšit.

Miloš Podpěra

DZIERŻONIOWSKIE DNI FANTASTYKI 27.-30. 10. 1983

Ve dnech 27. až 30. října se v Dzierżoniowie nedaleko od Wrocławu uskutečnily Dny Fantastiky pod patronací největšího polského klubu SF /Polskie Stowarzyszenie Miłośników Fantastyki/, redakce měsíčníku Fantastyka a Městského kulturního střediska v Dzierżoniowie. Program se skládal ze dvou částí: II. valného sjezdu delegátů PSMF a POLCON-u '83. Program byl velmi bohatý: od setkání se spisovateli /Zajdel, Boruń, Parowski, Dworak.../, redaktory Fantastyki, přednášky o parapsychologii, promítání filmů a video kazet až po výstavu obrazů s tematikou SF Janusze Giniewského a Ryszarda Wojtyńskiego.

Československá delegace poděkovala organizátorům za možnost účasti a navázala další přátelské kontakty s většinou polských klubů SF. Bohužel stín na to vrhá fakt, že Andrzej Wójcik /představitel zemí východní Evropy při Evropské společnosti SF/ si nenašel ani chvíli čas, aby napomohl spolupráci mezi ČSSR: PLR a ESSF. J. O.

Tvrzení, že soutěže o huňáče zeleného se můžete účastnit čímkoliv mezi epigramem a pentalogií, není pouhým reklamním sloganem. Kromě klasických povídek v českém jazyce jsme letos hodnotili i básně /str. 14/ kolektivní výplod, ne zcela zdařilý překlad čehosi, co sem patrně dorazilo mezigalaktickou výměnou /str. 13/ a jeden příspěvek v jazyce BASIC, konkrétně v dialektu srozumitelném nejlépe kapesnímu počítači*/ SHARP PC-1211.

Uveřejňujeme je, protože jeho případní následovníci možná již brzy ušetří práci některým pisálkům i těm, kteří po nich jejich výtvory musí číst.

redakce

```

1: REM JIRI KURINA / BASIC SCIONCE-FICTION
10: Q=Q+I $\pi$ ,Q=QA.9,Q=1E3*(Q-INT Q):R=INT (Q/59+1):RETURN
20: PRINT A$;"NSKA DELEGACE SLA":PRINT "NA NEJVYSSI URADY
ZEMĚ.":RETURN
30: PRINT "ZAKONITOU LIDSKOU REAKCI":PRINT "BYL TEHDY JADERNY
UDER.":RETURN
40: PRINT "VALKA NIKOMU NEPROSPELA,":PRINT "I ";A$"NE ZAHYNULI.":
RETURN
50: PRINT "LIDE HROMADNE UMIRALI": RETURN
60: IF J+I>1PRINT "MINUTU TICHÁ ZA LIDSTVO!":BEEP 1:FOR Y=1TO 45:
PAUSE "", "TICHO!":NEXT Y:BEEP 3 PAUSE "", "END":GOTO 270
70: PRINT "O MILIARDY LET POZDEDJI":PRINT "SE ZRODILI NOVI LIDE.":
GOSUB 10:GOTO 280
80: PRINT "NA ZEMI BYLI POSLANI":PRINT "ROBOTI ";A$;"NSKE CIA.":
RETURN
90: PRINT A$;"NSKE ZBRANE BYLY":PRINT "NAMIRENY PROTI LIDEM !":
RETURN
100: PRINT A$;"NSKA LOD ODLETELA.":PRINT "NENALEZLI ROZUMNY
ZIVOT.":RETURN
110: PRINT A$;"NU SI NIKDO ANI":PRINT "NEVSIML.BYLI MOG MALI."
RETURN
120: GOSUB 30:GOSUB 40:GOSUB 60:RETURN
130: GOSUB 30:GOSUB 50:GOSUB 60:RETURN
140: GOSUB 30:GOSUB 50:GOSUB 100:GOSUB 70:RETURN
150: GOSUB 30:GOSUB 40:GOSUB 70:RETURN
160: GOSUB 80:GOSUB 100:RETURN
170: GOSUB 110:GOSUB 20:GOSUB 100:RETURN
180: GOSUB 110:GOSUB 20:GOSUB 110:RETURN
190: GOSUB 90:GOSUB 40:GOSUB 70:RETURN
200: GOSUB 80:GOSUB 90:GOSUB 110:RETURN
210: GOSUB 110:GOSUB 90:GOSUB 30:GOSUB 40:GOSUB 70:RETURN
220: GOSUB 50:GOSUB 60:RETURN
230: GOSUB 50:GOSUB 70:RETURN
240: GOSUB 170:GOSUB 80:RETURN
250: GOSUB 30:GOSUB 50:GOSUB 70:RETURN
260: GOSUB 20:GOSUB 100:RETURN
270: PRINT "HISTOR.KOEF",II+JJ+KK+LL+MM+NN+00:END
280: IF R>9INPUT "ZMENA ZDROJ C~.?",T:Q=Q+ $\pi$ T:RETURN
290: PAUSE II+JJ+KK+LL+MM+NN+00, "***":RETURN
295: REM !!!POZN.PRO LIDI/"Z" ZNAMENA ZACATEK!!! !!! !!! ←
300: "Z"INPUT "ZDROJ C~.",0,"JMENA",A$,B$,C$,D$,E$,F$,G$:
P=INT (Q/59+1)
310: I=0,J=0,K=0,M=0,N=0,O=0:PRINT "O STYCICH LIDI S MZO !!":
FOR Y=1TO 999:GOSUB 10
320: FOR X=1TO R/5:H$=A$:FOR Z=1TO 7:A$(Z)=A$(Z+1):NEXT Z:
H=I:I=J:J=K:K=L:L=M:M=N:N=O:O=H:NEXT X
330: GOSUB 10:IF R=PGOSUB 10:GOTO 320
340: P=R:I=I+1:H$="OPET":IF I>2LET H$="ZAS!"
350: S=R/4: FOR X=1TO S:GOSUB 10:BEEP R/4+.7:NEXT X:IF I=1
LET H$="KDYZ"
360: PRINT H$;" PRISTALI "A$;"NE."GOSUB 10P+90:NEXT Y:GOTO 270
+ /pozn. šéfredaktora: obyčejný programovatelný kalkulátor

```

Robert Henlein - CESTA SLÁVY

/S. Švachouček - recenze s ukázkami/

Evelyn Cyril Gordon vyrůstal jako syn důstojníka, který zemřel na dlouhodobé následky zranění z války. Tím ovšem neměl nárok na podporu sirotků po válečných hrdinech a během svých studií neustále bojoval s finančními nesnázemi. Snaha dokončit studia a vyhnout se vojenské službě v Asii jej zavedla na vojenskou vysokou školu. Tak se stalo, že se stejně jako mnozí jeho vrstevníci dostal do Jihovýchodní Asie ve funkci "vojenského poradce", což znamenalo amerického vojáka, jenž neměl oficielní důvod válčit v této zemi.

- "Nebyla to válka, dokonce ani "policejní akce". Byli jsme "Vojenští poradci". Jenže Vojenský poradce, který byl zabit před čtyřmi dny, smrdí v tom horku stejně jako mrtvola ve skutečné válce.

Byl jsem povýšen na desátníka. Byl jsem povýšen sedmkrát. Vždycky na desátníka.

Neměl jsem k tomu ten správný vztah. Tak mi to řekl můj velitel. Můj strýček byl u námořnictva, můj nevlastní otec u letectva, mé vojenské ambice mířily na místo pomocníka polního kuráta někde v závětrí ve Státech. Neměl jsem rád armádu. Můj velitel také neměl rád armádu, byl to nadporučík, který se stále nemohl stát kapitánem a pokaždé, když na něj přišla chandra, desátník Gordon přišel o frčky.

Naposledy jsem o ně přišel, když jsem mu řekl, že napíši svému poslanci, aby zjistil, proč jsem jediný muž v Jihovýchodní Asii, který bude penzionován pro stáří, místo aby ho poslali domů, když si odbyl svůj čas. To ho tak rozčililo, že mne nejen vyhodil, ale vyběhl ven a stal se tak hrdinou a pak zemřel. A tak jsem si vysloužil jizvu na svém přeraženém nose, protože já byl také hrdina a měl bych dostat medaili "Za statečnost", jenže se nikdo nedíval.

Zatímco jsem se zotavoval, rozhodli se poslat mne domů.

Když jsem se dověděl, že pojedou domů, jakmile se zahojí můj obličej /malý hnědý bratr nesterilizoval své bolo/, zažádal jsem

si o cestu do Wiesbadenu, kde žila má rodina, raději než do Kalifornie, na kterou jsem měl papíry. Nemám v úmyslu kritizovat hnědého bratříčka, nepřál si, aby se mi rána zahojila. Bylo by se mu to podařilo, kdyby nezabíjel mého velitele a nebyl tedy ve spěchu, který mu zabránil odvést na mně pořádnou práci. Já svůj bajonet také nesterilizoval, ale ani on si nestěžoval. Povzdechl si a rozpadl se jako loutka, ze které vysypeš piliny. Byl jsem mu vděčný, zamíchal osudem tak, že jsem se dostal z armády." -

Cestou do Evropy vyhrál Gordon na lodi několik dostihových losů v kartách. Chtěl pokračovat ve studiích v Německu, ale opět se nedostal přes nástrahy paragrafů finančních podpor americké armády. Rozhodl se proto počkat v levném kempu ve Francii, zda nevyhraje některý z jeho losů. Na nudistické pláži ale uviděl ženu svých snů a začal váhat, zda by neměl v případě výhry svá studia vyměnit za život ve dvou.

Krasavice se mu však ztratila. Další ranou bylo zjištění, že řada jeho losů jsou bezcenné padělky. V této situaci vzbudil pochopitelně Gordonovu zvědavost inzerát: "Jste zbabělec? Tohle tedy není pro vás! Nutně potřebujeme odvážného muže... Následovala řada požadavků, kterým Gordon přesně vyhovoval. Když na adrese získané v redakci našel podivného mužika a svoji krásnou neznámou, přijal bez rozmýšlení nabídku a podřídil se velení své vyvolené. Byl rozhodnut pro ni podniknout cokoliv, takže jej celkem ani nepřekvapilo, když se náhle všichni tři ocitli v podivuhodně krásném zákoutí, kde pocítil, že selhává jeho neomylný orientační smysl. Velitelka Gordonovi vybrala jméno Oskar, sama neprotestovala proti tomu, aby ji nazýval svou Hvězdou. Vysvětlila mu, že jeho úkolem je s pomocí sluhy Rufa bojovat se vším, co se jím postaví do cesty. Protože se jedná o jiný svět, kde platí jiné fyzikální a chemické zákony, nefungují zde střelné zbraně. Lord Oskar si ale díky své zálibě v sečných a bodných zbraních nedělal starosti. Rychle pochopil, že nejen výzbroj, ale i zvyklosti a tituly připomínají středověk.

Prvním protivníkem, který jím bránil v cestě, byl golem Igvi. Hvězda vysvětlila Oskarovi, že to je něco jako neorganický humanoidní robot, ale ten si pro svou pragmatickou představu definoval Igviho prostě jako hliněného obra. Protože Hvězda tvrdila, že je mnohem silnější a obyčejnými zbraněmi nezranitelný, rozhodl se Os-

kar, že obra spolu s Hvězdou a Rufem utopí. Během dramatického zápasu se podařilo Oskarovi nacpat obrovi do tlamy jeho vlastní ruku a s intuitivním využitím nějaké topologické anomálie postupně celého obra nasoukat do sebe, až se změnil v malou kuličku, kterou Oskar rozdrtil mezi prsty.

Následovalo triumfální přijetí na usedlosti lorda Dorala, kde byl Oskar představen jako hrdina. Došlo zde ale k trapnému nedorozumění. Místní zvyky očekávaly, že tak vzácný host zanechá po své návštěvě nějakou ženu v jiném stavu, aby hostitel získal do své rodiny hrdinova syna. Oskar, který jen stěží vzdoroval půvabům paní domů a jejich dcer, tak nechtě a nevědomky smrtelně hostitele urazil. Když Hvězda pochopila, proč byli od jejího přítele tak postupně vypovězeni, vysvětlila Oskarovi jeho chybu. Trojice se pak vrátila na Doralovu farmu a po krátkém, ale nelehkém vyjednávání byla Oskarovi dána možnost svou chybu napravit. Přestože mu radost z pobytu kalilo pomyšlení, že obdobné zákony pohostinství se vztahují i na jeho zbožňovanou a nedotknutelnou Hvězdu, hrdina si velmi dobře odpočinul a na další cestu vyrazil s chutí a odhodláním. Jeho nadšení pramenilo také z toho, že padly bariéry mezi ním a Hvězdou.

V další fázi cesty je čekal průchod lesem plným daraků, který bránil snadnému přístupu k jeskyni, kde byl bod přestupu do dalšího světa. Hvězda sice přenášela oba své průvodce s sebou do alternativních vesmírů silou vůle bez potíží, ale body styku byly v každém světě poměrně daleko od sebe, nebyly vždy průchodné a na cestě mezi nimi číhala velká nebezpečí.

Po krásných časech u lorda Dorala se Oskar cítil jako opravdový hrdina. Protože si byl vědom, že zápas a draky nebude snadný, pronesl k chlapci, který se mu svěřil, že se chce stát hrdinou jako on, přímo státnickou řeč:

- "Jménem Armády Spojených států v Jihovýchodní Asii, já, Hrdina Oskar, prohlašuji, že od dnešního dne budeš nosit jméno Lerdky T'Pug Easy. Buď na ně hrdý."

Pak jsem vyndal čtvrták a ukázal jsem mu portrét George Washingtona na líci: "To je zakladatel mé dynastie, větší hrdina, než mohu já kdy být. Stál vždy hrdě a zpříma, mluvil pravdu a bojoval proti obrovské přesile. Buď jako on. A zde," obrátil jsem minci, "je symbol mé vlasti, dynastie, kterou založil. Tento pták znamená odvahu, svobodu a touhu létat stále výš."

/Už jsem mu neřekl, že orel americký žere zdechlíny, nikdy si netroufne na něco tak velkého jako on sám a je na vyhynutí - ve skutečnosti jako symbol znamená spíš tohle. Ale takový symbol představuje vždy to, co chcete./" -

Pak už zbývala jen cesta lesem s draky. Hvězda Oskarovi vysvětlila, že to jsou ještěři, kteří vylučují ze svého zaživacího traktu hořlavé plyny a zapalují je katalyticky při prudkém říhnutí směrem k protivníkovi. Protože jim nestačí trávení dodávat hořlavinu dostatečně rychle, je třeba mít se na pozoru jen poprvé a podruhé, pak je třeba draka zasáhnout buď do oka nebo naopak do řitního otvoru, jinak je neprůstřelný.

- "Říkal jsem si, co je pár draků v opravdu velkém lese? Máme šanci, že neuvidíme ani jednoho, jak se to stává vysokou v honebním revíru.

Člověk, který dostane parkovací licenci v tomhle lese, nadělá obrovský prachy, pokud se mu podaří donutit draky platit za noční parkování. Pokud bylo ve tmě vidět, vždy byl nějaký drak v dohledu.

Asi po hodině nekonečného p3lžení mezi vysokými stromy a obrovskými stíny jsem si myslel, že jsme vyhráli "zelenou vlnu". Jeskyně Vstupu už musela být nanejvýš sto yardů před námi, viděl jsme už, jak stoupá země k podnoží skály - a jen jeden drak před ní a navíc ani ne v cestě.

Spěchal jsem.

Ale byl tam takový malý kousek velký asi jako malý klokan a podobně vypadající, až na mléčné zuby čtyři palce dlouhé. Možná, že byl tak mladý, že se v noci budil, aby se šel vyčůrat, opravdu nevím. Vím jen, že jsem šel těsně kolem stromu, za kterým byl, a šlápl jsem mu na ocas. Zakvičel.

Měl na to plné právo. Dospělý drak mezi námi a jeskyní se okamžitě vzbudil. Nebyl velký, jen asi čtyřicet stop i s ocasem.

Staroušek Rufo vyrazil, jako by na to dávno čekal. Oběhl obludu z jihu s šípem založeným na tětivě. "Až zvedne ocas!", zavolal na mne.

Běžel jsem k přednímu konci a snažil se poplést zvíře křikem a máváním šavlí a zatím jsem myslel na to, jak daleko asi dosáhne jeho plamenomet.

Drak mával hlavou sem a tam a já se snažil houpat se na opač-

nou stranu, abych nebyl v cestě, až přepne na oheň. Vtom jsem dostal svou první dávku metanu a trochu jsem se nadechl, než to chytlo. Ustoupil jsem tak prudce, že jsem klopýtl o to mládě, na které jsem předtím šlápl, upadl přes něj na záda a to mne zachránilo. Ty plameny šlehaly asi dvacet stop. Dospělý drak zamanévroval a byl by mne usmažil, ale mládě bylo mezi námi. Zastavil palbu a vtom Rufo zavolal: "Zásah!"

Důvod, proč jsem couvl včas, byl zápach. Říká se, že "čistý metan je bezbarvý plyn bez chuti a zápachu". Tenhle nebyl čistý, byl nabitý podomácku vyrobenými aldehydy a ketony, že smrděl jako syrečky.

Akce zatím běžela dál. Obluda se pokusila dosáhnout dozadu, ale přední pracky byly moc krátké. Když jsem viděl, jaký dosah má její plamenomet, zastrčil jsem šavli a sáhl po luku. Podařilo se mi umístit jeden šíp. Myslím, že do levé mandle.

Tento pocit pochopila rychleji a vyrazila na mne. Se vzteklým zařváním, které otřáslo zemí, odstartovala a já uslyšel Rufa vykřiknout: "Přímo do černého!" -

Po zdolání draka všichni tři stačili jen tak tak utéci do jeskyně před ostatními draky, které boj probudil. Protože Hvězda, zatarasila vchod do jeskyně čarami a kouzly, draky obléhání přestalo za chvíli bavit a odtáhli. Jen mládě stále doráželo na neviditelnou přehradu a plačtivě kvílelo.

- "No jo," souhlasil jsem s jeho nářky a pak se rozkřikl: "Vypadni, mladej! Jdi zpátky k mámě!"

Rufo vystrčil hlavu vedle mne. "Asi nemůže," komentoval, "zabili jsme mu ji."

Neodpověděl jsem, protože to vypadalo věrohodně. Dospělý drak, kterého jsme vyřídili, se vzbudil hned, když jsem malému šlápl na ocas. To vypadá na mateřskou lásku, pokud draci pěstují mateřskou lásku, což nevím.

Ale je to peklo, když ani nemůžete zabít draka a cítit se pak příjemně."-

Před přestupem do dalšího světa Karth-Hokesh, kde byl cíl jejich cesty, vysvětlila Hvězda Oskarovi, že jsou získat Fénixovo vejce, které střeží Nenarozený, jinak zvaný Pojídač duší. Na maketě Věže, kde je vejce ukryto, ukázala správné cesty i labyrint falešných chodeb určených ke zmatení vetřelců. Oskar pozorně nastudoval plán, jehož získání stálo život šedesát tři dobrovolníků

zabitých nepřítelem na výzvědách.

Když nadešla vhodná chvíle, Hvězda je přepravila do světa Karth-Hokesh. Hned následovala bitka se stráží, která je čekala na druhé straně. Trojice využila dokonale momentu překvapení a ukořistila zbraně, které zde fungovaly. Podařilo se jim proniknout do věže, kde Oskar díky svému orientačnímu smyslu našel cestu i přes optické iluze a gravitační anomálie přímo do centra Věže. Tam se střetl s ochráncem pokladu, který se mu představil jako Cyrano z Bergeracu a vyzval jej na souboj. Po vyčerpávajícím boji, kdy silnější soupeř Oskara honil místností podle svých rozmarů a hypnotizoval jej recitováním veršů a hádanek, se podařilo Oskarovi využít toho, že Cyrano uklouzl v krvi na podlaze, a zasadit mu smrtelnou ránu. Tak se Hvězdě podařilo získat vejce.

Následoval rychlý návrat přes Doralovu zemi do vlasti Hvězdy a Rufa. Tam se Oskar, který během cesty k lesu draků s Hvězdou uzavřel přes Rufovy poznámky neformální sňatek, dověděl, že jeho žena je císařovnou Dvaceti Impérií. Ve skutečnosti je mnohem starší než on. Oskara si kdysi vybrala na základě počítačového rozboru různých variant pokusů o znovuzískání vejce, které bylo záznamem všech důležitých rozhodnutí a pocitů předchozích císařů a bylo jejími nepřáteli ukradeno. Protože vejce bylo pro panovníka nezbytnou pracovní pomůckou, Hvězda pověřila svého vnuka /!/ Rufa, aby odmalička sledoval Gordonův vývoj a nenápadně usměrňoval jeho vzdělání na boj zbraněmi použitelnými v této akci.

Po počátečním okouzlení přepychem a rozmanitostí císařského dvora se ale Oskar začne cítit přebytečný. Hvězda mu jako zaslouženou odměnu zorganizovala kůru dlouhověkosti a dala mu na vybranou, zda s ní chce žít dál. Oskar, který pochopil, že jeho žena má tisíce závazků a povinností a pár desítek let pro ni nic neznamená, se rozhodl podívat se na nějaký čas domů na Zemi.

Přestože zpočátku obdivoval neformální a benevolentní despocii Dvaceti Impérií, zastesklo se mu po demokracii a rovnoprávnosti. Po návratu na Zemi je sice finančně zajištěn, protože jeden z jeho losů přece jen vyhrál, ale po zaplacení daní mu zbude jen desetina původní sumy. Nějakou dobu studuje a dokonce se pokouší pracovat jako konstruktér a vložit do svých projektů drobné detaily okoukané ve Dvaceti Impériích, ale všude naráží na maličernost a nezájem.

Poslední kapkou je přípis, který vymáhá zaplacení místní daně

z příjmu státu Kalifornie, který se objeví v poště ve chvíli, kdy už Oskar všechny peníze utratil. Gordon tedy vyhledá opět Rufa, který si oblíbil právě tento primitivní svět a doporučil jej kdysi jako vhodný zdroj duchovně prostých zabijáků pro riskantní akce, aby spolu podnikli nějaké nové dobrodružství.

Kniha je psána velmi zajímavě. Přes naznačené sci-fi vysvětlení pravidel hry, t.j. alternativní světy s poněkud odlišnými fyzikálními a chemickými zákony, si zachovává pohádkové kouzlo. Přítažlivost příběhu je navíc zvýšena i velmi hezkým a vtipným líčením jednotlivých akcí. Hrdina vypráví všechna svá dobrodružství v první osobě a zásadně používá sebekriticky zabarveného hořkého humoru. Jeho drobné jízlivosti dodávají švih i popisným partiím nevyhnutelným pro pochopení děje odehrávajícího se v tak odlišných podmínkách.

Konec dobrodružné cesty budí dojem, jako by byl hrdina nadšen společenským zřízením Dvaceti Impérií. Po zchladnutí prvního nadšení však čtenář spolu s Oskarem vidí, že následování hodnou stránkou vlády krásné císařovny je pouze její neformálnost. Oskar se vrací domů, ale tam narazí na spleť zákonů západní demokracie, která jej znechutí, protože si zvykl na svobodu jednání, kterou měl jako chránělec vládkyně. Přestože si to snad ani jasně neuvědomuje, vyhledá Rufa proto, aby se mohl alespoň na čas opět pustit do dobrodružství, kde je všechno černé nebo bílé a není třeba si lámat hlavu nad složitými vztahy mezi lidmi ani nad důsledky svého jednání. Jeho snaha o pomoc lidstvu znalostmi, získanými ve Dvaceti Impériích se také omezuje jen na jeden pokus. Po jeho nezdaru se Oskar dalšího boje s lidskou lhostejností vzdává. Místo toho se rozhodne pro návrat k Rufovi, protože boj za cíle, které stanovil někdo jiný, je mu bližší než život v komplikovaném světě, kde se na každém kroku setkává o chamtivosti a omezenosti svých bližních nebo s velkopanskou povýšeností Impérií, která se nezabývájí drobnostmi, ale řeší jen namátkou vybrané "velké" problémy.

Kniha je napsána velmi poutavě a je určena hlavně pro zábavu. Nesnaží se k přemýšlení nutit. Pokud ale bude mít čtenář chuť proniknout hlouběji do smyslu jednání jednotlivých osob a jejich motivace, nalezne dostatek látky k vážnému zamyšlení.

//Glory Road, Four Square Books, London 1965//

Generák Z. Byš-ekhli NKA: KOBOUZDÝ ROMPAD

Muto: Chrudošivý jsou borolové
zmutovaní generáci
mutanarka vidí tlové
rum chce fungit y naturaci.

- I takový mutanark chce fungit. Asi ni nebudete věřit, protože jste se určitě nikdo s nani nekantil tak namnoze jak já, ale je tomu tak. Každý řipný generák by na svou koncovku odpřisáhl, že mutanark je pouhý limejz a svým způsobem by měl pravdu. Jenže je v tom háček.

- V krajích, kde mutanark nefungí, se dosud používá pro nana prvních tří osob. Jelikož tím nelze vystihnout pravou existitu mutanarka, byla pomyšlena pro tento případ čtvrtá osoba - nad /nad, nana, nane, nano, nad, nane, nani/. Nelze totiž vůbec určit, zda jde o jednoho nebo víc potvorů. Proto se pro nano vyjádření používá výhradně čtvrtá osoba a číslo jednotné /eventuelně množné - jak se komu zrovna jeví/.

- Zajímavé je fungitní prostředí mutanarka. Můžeme nano nalézt výhradně v místech, kde kdysi stávalo velké množství jakýchsi elektráren. V slohistu se řipí, že elektrárna byl zařímaš, sloužící ke spalování vzrostlin, které se předtím nechaly zkamenět. Prý se takovýmto vzrostlinám žvatilo uhlí. A když už nebylo uhlí, mrhal se tam uran. To bylo když ještě žili lidé. Histopati vraví, že lidé byli našimi předegeny. A mutanark prý navznik mutací lidí a některých potvorů.

- Ale abychom nezaběhli hlavní problém. Tedy já jsem s nani prokantil veškerý lark, který mi disponil a zjistil jsem mnoho zajímavých lepů. Například jestliže poníte kolidem s pradokem u mladu mutanarkovi blodyhu, uslydíte nano spokojené brudění. Jestliže však budete chtít zmanipulovat nano fungitu, velmi se na vás rozbouří. To pak máte co chvatit, abyste spasili holou existitu. Když jsem totiž pomocí kopelátoru chtěl prověřit nano pud fungity, hromzdo se na mě rozbouřil a sprostě mi požvatil: "Kore pe suid a rum fétiš řitipisk u polyp dop rdel! Éje emcé nad ruhou a vůbec,

co tady ještě vokouníš, vypadni ty příšero jedna a už se mi tu raděj neukazuj, já vůbec nemám rád, když se mi někdo snaží sáhnout na život. Jeden je šťastnej, že v takovejch podmínkách vůbec nějak přežil a ty tu budeš ještě dál otravovat ovzduší! Já už mám tý vaší zatracený civilizace tak akorát po krk!"

- Chudous se tak rozbouřil, že se brzy přestal zvládat a začal na mě žvatlit spoustu neprogresných a nesrozumitelných zkomolenin. Jinak je však mutanork neválčivý ...

Josef Zelenka

O tvém vesmíru

Usmál se Měsíc
a pokynul mi vlídně
svou bledou tváří
Žlutavé Slunce
lišácky mrklo
největší ze svých skvrn
Jasněji svítí galaxie
miliardami barevných ohňů
Mnohem mnohem rychleji
pádí quasary
na neznámý okraj
nepředstavitelného vesmíru
k otevřeným branám hvězd
s řevem ohně a máváním křídel
rakety letí

Jsi u mne

Vypínám osobního robota
všechny automaty v domě
a zůstávám sám s tvým vesmírem
který se zrodil za velikého třesku
před dvěma týdny v úterý

Hvězdné války

Tento název se stal v oblasti SF filmu pojmem, a protože jen málo SF fanů mělo zatím příležitost seznámit se s ním, rozhodli jsme se vám ho poněkud přiblížit prostřednictvím recenze stejnojmenné knihy. Ta vznikla podle scénáře a jejím autorem je George Lucas, spisovatel, scénarista i režisér Hvězdných válek v jedné osobě. Nahlédněme do Prologu /byť i poněkud zkráceného/:

"Jiná galaxie, jiná doba..

Stará republika byla legendární republikou, větší než vesmír nebo čas. Není nutné uvádět, kde byla nebo jak vznikla, stačí vědět... že to byla Republika."

Ale tuto Republiku ovládlo zlo. Jeden ze senátorů, hnán touhou po moci, dosáhl nejprve svého zvolení Prezidentem a pak se vyhlásit za Císaře. Zahájil krutý teror proti svým odpůrcům a podle jeho vzoru mnoho jeho podřízených mluvilo o zájmech Císařství, když chtěli dosáhnout vlastního prospěchu. Několik planet se však těmto poměrům vzepřelo a bojovalo proti ohromné přesile.

"Žili na nesprávném místě a v nesprávné době. Tím se z nich stali samozřejmě hrdinové.

- Leia Organa z Alderaanu, senátorka"

Kdo z vás si nevzpomněl na ono pohádkové "za sedmi horami, za sedmi řekami"? Tento prolog už sám navozuje atmosféru pohádky, jakéhosi paralelního vesmíru, jehož obyvatelé se tak podobají lidem, ale přitom bychom je v našem světě hledali marně. A což teprve výběr postav: mladičká princezna Leia Organa, senátorka, dcera vůdce republikánského odboje; Luke Skywalker, patnáctiletý chlapec, snad o dva roky starší než Leia, její pozdější zachránce; starý Ben Kenobi, bývalý vojevůdce a zarytý obhájce Republiky; Darth Vader, Temný Lord, snažící se porazit odboj, aby se sám mohl stát Císařem; See Threepio a Artoo-detoo, dva inteligentní roboti, komický živel a Lukeovi pomocníci.

Děj je typická pohádka, jakých jsme v klasickém rouše slyšeli už tolik: představitel Zla Darth Vader zajme Leiu Organu, která však stihne vyslat oba roboty s prosbou o pomoc na nejbližší planetu. See-Threepio a Artoo-detoo jsou nalezeni Lukem, kterému se podaří rozšifrovat poselství, jehož součástí je i obraz Leiy.

Okouzlený Luke váhá mezi obrazem Leiy a povinností ke svým příbuzným, u nichž žije. Ti jsou však zavražděni vojáky Temného lorda, hledajícími oba roboty. Luke se rozhodne pomoci dívce a pomstít svou tetu a strýce. Nalezne Ben Kenotiho a s ním, s oběma roboty a dalšími dvěma pomocníky proniknou do bojového korábu Dartha Vadera. Po různých dobrodružstvích Leiu Organu, vysvobodí, pro jejich záchranu však obětuje Ben Kenoti v souboji s Temným lordem svůj život.

Luke s Leiou se dostanou do hlavního stanu republikánů, Luke se stane jedním z velitelů bojové flotily, útočící na bitevní loď Temného lorda. Po těžkém boji se ztrátami na obou stranách zvítězí nakonec síly dobra, přestože Temný lord unikne zaslouženému trestu.

Typická stavba pohádkového příběhu, poněkud modernizovaná únikem hlavního intrikána - k tomu došlo ovšem z fabulačně komerčních příčin. Dobro není neomezené, zlo vždy vystrkuje růžky a navíc pohádka s pootevřeným koncem umožňuje vytvořit pokračování.

Samotná knížka se čte velmi vděčně a můžeme ji považovat za důstojného nástupce "dobrodružné konfekce" Alexandra Dumase, Waltera Scotta či Karla Maye. Ale nic víc.

A co dodat k filmu? Nikdo nemůže říci o společnosti 20th Century Fox, že by produkovala řemeslné nedodělky. Hvězdné války byly takovým "kasaštykem", že George Lucas napsal a natočil jejich další pokračování.

//Star Wars, Del Rey Book/Ballantine Books 1977//

Pagi

Přirůstky do SF knihovny

Milovníci a znalci díla K. Bulyčova se dočkali vydání románu Martanský elixír. Po knize Mimozemšťané v Guslaru /vyšla rovněž v Saturnu, jde o naše druhé setkání s obyvateli Guslaru Velikého, které vesměs známe z jednotlivých Bulyčevových povídek.

V příběhu samém nejde o nic menšího než o nápoj věčného mládí a nesmrtelnosti. Asi by bylo na škodu prozrazovat více, kromě neselehávajícího humoru a prvku napětí obsahuje celý příběh i jisté mravní a filosofické poselství. Škoda jen, že jeho dotvrzení v poslední kapitole narušuje fabulační čistotu příběhu.

Pozorným čtenáři může rovněž vadit drobná nedůslednost překladatele I. Krále, který v Mimozemšťanech překládá jméno důležitého guslarského toku jako Šmudla, v Elixíru jako Špindíra.

XRS

Když se Uvak vracel z lovu, upoutaly jeho pozornost podivné oranžové kameny. Byly těžké a mastně se leskly, nikdo z kmene ještě nikdy takové neviděl. Uvak je přinesl do jeskyně, zamyšleně několikrát převrátil, uhodil jedním o druhý.

A potom zmizel.

Kmen nejdříve truchlil a potom dospěl k názoru, že lovce odvlekla zvířata, ukrývající se v kamenech. Nikdy se nestalo, že by se kameny měnily ve zvířata, ale jak jinak vysvětlit, že spolu s Uvakiem zmizely i samotné kameny? Mohlo existovat pouze jediné řešení.

Prošlo několik dní a Uvak se náhle objevil v jeskyni tak nečekaně, jako zmizel.

Když se rozruch utišil, všichni zpozorovali, že Uvak je oblečen do zvláštní, na hrudi bílé tenoučké kůže. Vycházel z ní neznámý zápach.

"Ty jsi zabil kamenné zvíře a stáhl z něho kůži?" zeptala se, očíhávajíc ho, stará a moudrá Olla.

Uvak pokýval hlavou. Vypadal velice sklesle. Kdosi k němu rychle přistrčil tučného divočáka a on se do něho pustil, až kosti zapraskely. Trochu se rozveselil pohledem na tváře svých rodáků. Ti zdrženlivě a důstojně mlčeli, neboť je neslušné vyrušovat otázkami člověka, který právě jí.

"Viděl jsem mnoho podivného," promluvil Uvak, když se nasytil. Jeho hlas se zachvěl vzrušením.

"Mysleli jsme, že tě odnesla kamenná zvířata," řekla Olla.

"Bylo to tak! Ani si nemohu vzpomenout, jak jsem se ocitl v pasti. Ale dravec, který mě odnesl, nebyl žravý. Měl prazvláštní jméno: str-oj ča-su. všechna kamenná zvířata tam nazývají stroje. Je jich více než v lese jelenů."

"To je loví?"

"Jejich maso se nedá jíst, je tvrdé jako křemen. Ale lidé je mají rádi."

"Ti lidé žijí od nás daleko?"

"Dále než je země snů. Jsou to naši potomci. Vnukové našich vnuků. Tak mi to vysvětlili a je tomu věřím."

"To je divné," vzdychla Olla. "A žijí na stromech nebo v jeskyních?"

"V jeskyních."

"To znamená, že jsou civilizovaní jako my."

Uvak se zaškebil a zahodil ohlodanou kost. "Také jsem si to myslel, když jsem uviděl jejich jeskyně. Jaképak jeskyně! Všechny kopce, kam dohlédneš, jsou jimi zaplněny, jako úl plástvemi. Před vchody se to hemží davem tak, že rukou nelze mávnout, aby ses nikoho nedotknul. Samotné jeskyně jsou teplé, světlé, třebaže také dusné. Všichni tito lidé, naši potomci, jsou však politováníhodné plémě."

"Proč, mají-li, jak říkáš, tak výborná jeskyně?"

"Má to mnoho příčin. Podívej..." 'Uvak ukázal na svou zvláštní kůži. "Náš oděv je pevný, je těžké ho roztrhnout, mám pravdu?"

"Máš, máš!" sborem křičel kmen.

"A tahle...?" Uvak škulbl lemem svého obleku a ten povolil od zdola až nahoru. Všichni vykuli oči. "To není všechno," s hořkostí pokračoval Uvak: "Naši potomci neumějí lovit."

"Ale to už jsou pohádky," namítla Olla. "Tak to přeci nemůže být."

"Ne, to nejsou pohádky! Neumějí lovit, protože jsou slabí. Nemůžou dohnat zvíře. Nemůžou ho povalit. Stěží mohli zvednou můj kyj."

"A já ho zvednu levou rukou!" posměšně vykřikl Uvakův desítiletý syn.

"Na tom je něco divného," přemýšlivě pokývla hlavou Olla. "Odkud berou jídlo?"

"To jim obstarávají kamenná zvířata. Stroje."

"Uvaku, ty jsi se odnaučil myslet. Tvá slova skáčou jako zajíci. Jednou si naši potomci natolik podřídili krutá kamenná zvířata, že jim přinášejí svou kořist, a to znamená, že potomci jsou velmi moudří. A ty říkáš, že jsou slabí a politováníhodní."

"Dobrá, moje slova teď poběží jako jeleni. Poslouchej tedy! Nejpodivnější v jejich světě jsou stroje. Bývají velmi různé. Můžou být veliké i malinké jako krysa, jsou silné i slabé. Jedny běží rychleji než antilopa, druhé plavou jako ryby, třetí letí jako ptáci, čtvrté jsou nehybné jako balvany. A všechny hučí. Jedí kameny nebo černou šťávu země. Když bdí, je strašné k nim přistoupit, takoví jsou krutí. Ale když spí, není nic slyšet. Tehdy s nimi můžeš dělat, co chceš. Člověk před mýma očima vykuchal jeden takový spící stroj. Ale zvířata jsou velice chytrá a rozumné. Lidem do jeskyní staví potok, aby neznali žízeň, světlo ohně, už nevím jak,

oddělují od žáru uhlí a také přenášejí do jeskyň. Vykopávají ze země kořeny, sbírají pro člověka plody. Podrobily si všechna ostatní zvířata, drží je v zajetí, aby jimi krmily lidi. Vozí lidi ve svých vnitřnostech nejen po zemi, ale i ve vzduchu..."

"A já jsem říkala co!" Olla slavnostně pohlédla po rodácích. "My lidé jsme silnější než všechny zvířata, protože máme rozum. Tak bylo, tak je a jak vidíte, i bude."

"Ne, Ollo," Uvakova tvář posmutněla, "je to obráceně. Ne naši potomci vládnu kamenným zvířatům, ale kamenná zvířata, stroje, vládnu jim."

"Ale ty sám jsi říkal..."

"Máš pravdu, ale já se nestačil zmínit o chytrosti strojů... Teď tu všichni sedíme u ohně. Lov se podařil?"

"Podařil!"

"Naše žaludky jsou syté?"

"Syté!"

"Masa je dost?"

"Dost!"

"A co my děláme, když je žaludek syt, masa dost, oheň vesele hoří? Spíme, bavíme se, zpíváme, malujeme, vymýšlíme příběhy, zdobíme oděv. Kdo nás může přinutit pracovat ze dne na den, když to není nutné? Nikdo! A našich potomků se neptají, chtějí-li pracovat nebo ne, oni pracují i s plnými žaludky. To znamená, že oni slouží strojům!"

Nastalo velké ticho, takové ticho, že bylo slyšet kapky v hloubce jeskyně. Uvak s dojetím přelétl pohledem začouzené klenby, výklenky s kupami kožešinových přikrývek, oheň, moudré tváře svých rodáků a bolestně povzdechl.

"Stroje je nutí pracovat na sebe," řekl tlumeně. "V noci, nejen ve dne. A jestli někdo pracuje nedbale, stroje ho potrestají. Oni je mrzací, jindy i zabíjejí. Sám jsem viděl, jak u vchodu do jeskyně jeden jezdící stroj přešel dítě, zřejmě se nějak provinilo, a lidé ani palcem nehnuli, aby chytili vraha!"

Jeskyně zahučela rozhořčením. Uvak zvedl ruku.

"To není všechno! Vy se přirozeně ptáte, proč tedy stroje krmí lidi, drží je v teple? Proto, proč my krmíme a ochraňujeme psy."

Bojovníci se chopili palic. Matky k sobě ustaraně přivinuly děti. Hněv a hořkost byly na všech tvářích.

"Je to proto," Uvakův hlas jasně zazněl, "je to proto, že stroje, jak jsou strašné na pohled, lze lehce přemoci, když spí. Ale

nikdo nepomýšlí na boj. Lidé je nezabíjejí ve spánku, oni je čistí, oni je léčí! Ten člověk, který v mé přítomnosti rozpáral stroji břicho, naříkal, že ho nemůže vyléčit. Lidé, jak vidíte, si dokonce ani neuvědomují své závislé postavení. Nejasně ho, pravda, cítí, ale klamou sami sebe, vymýšlejí si pohádky. Kdybyste slyšeli ty žalostné pohádky. Lidé přesvědčili sami sebe, že oni neslouží strojům, ale stroje jim, Dokonce mne přesvědčovali, že se stroje nemohou samy rodit, že oni lidé vyrábějí stroje, aby ty jim sloužily. Ale sami mě odvedli podívat se, jak stroj sám dělá další stroje. Sám a bez lidí. Sám jsem viděl, jak se to děje. Tam až došel jejich sebeklam."

Nastalo tísnivé mlčení. Všichni seděli, podpírajíce si hlavy, některým ženám tekly z očí slzy.

"Chtěl jsem potomky přivést k rozumu," pokračoval Uvak, "chtěl jsem jim připomenout hrdost člověka, moc jejich předků, ale oni mě dokonce ani nerozuměli. A vtom so stroje rozzlobily. Nejdříve se snažily mne zabít před vchodem do jeskyně, jako zabily to dítě, ale já jsem se jim ovšem nedal. Viděly, že se jich nebojím, a dostaly strach. Pospíšily si vrátit mne zpátky, když viděly, že jsem pro ně nebezpečný. Ale potají ukradly mou kůži, výměnou mi daly tenhle hnusný oblek otroka! Nechci ho nosit, podejte mi kůži!"

V zuřivosti roztrhl na sobě krimplenový kostým a uspokojil se, až když se oblékl do oděvu svobodného kmene. Dlouho a zachmuřeně se díval do ohně a stejně sklesle hleděl do ohně i celý kmen.

"Ale. Uvaku." nesměla namítla jedna z žen, možná že u našich potomků rozum jenom dřímá a je naděje..."

"Jejich rozum..." Uvak se pohrdavě ušklíbl. "Jejich tělo se stalo neduživým, protože stroje úmyslně odnaučily lidi jíst opravdovou potravu. Představte si, nemohou rozkousnout holení kost a nikdy nejedli syrové maso! Mizerné jídlo, slabé tělo, jak se u nich může zachovat rozum. Vždyť my," v jeho hlase zněla hrdost, "my rozumíme všemu, je to tak?"

"Ano," tiše zašuměla odpověď.

"Všechny naše znalosti, všechny naše vědomosti držíme ve své paměti, mám pravdu?"

"Máš!"

"Tak je to! My si pomatujeme všechny zvyky zvířat, všechny pachy, všechny stopy, všechny naše tradice a řemesla, Každý z nás zná všechno, co je nezbytné pro kmen. A oni si nic nemohou zapamatovat

bez nápovědy pamatovacích značek, takových maličkých černých znamének, které oni nazývají písmeny. Natolik se oslabil jejich rozum."

"To znamená, že lidstvo nemá budoucnost," tiše si vzdychla moudrá stará Olla. "Ubohé, ubohé naše děti!"

Ukryla si tvář do dlaní. A nepovšimla si, že její malinký pravnuček, který neustále se zanícením cosi kutil, přehnal po kameni vozík a v tichu zazvonilo první kolo v historii.

Přeložil Bohuslav Vorel

//sb. Sněgi Olimpa, Moskva, Molodaja Gvardija//

Třetí kosmickou nad Francií

/dokončení/

Názory na domácí produkci se různí

Nikdo nechce popírat kvality autorů, jako jsou i u nás známí Pierre Boulle, Robert Merle, Jacques Sternberg nebo méně známí až úplně neznámí Jean-Pierre Andrevon, Michel Jeury, Daniel Walther, Pierre Pelot /letos ho vydává Albatros v KODu/, Serge Brussolo aj., ale francouzské SF se ledacos vytýká. Kritici Jacques Sedoul a Jacques van Herb sice tvrdí, že se francouzská si vyrovná nejlepším výtvorům amerických autorů, jenže takový Rottensteiner nebo Lem si to vůbec nemyslí a jako pátá kolona je podporuje kousavá definice již zesnulého Pierra Véryho, že $E = mc^2 + \text{čárymáryfuk} = \text{francouzská SF}$.

Jaká tedy je?

I když je silně ovlivněna americkou, má i své specifické rysy. Je tu patrná snaha o vyšší literární styl, mnohdy a lyrickými popisy, která by jistě byla chvályhodná, kdyby nesváděla k bombastičnosti, k "barokní jazykové hypertrofii", zkrátka k tomu, co sami známe a čemu říkáme kecání pro kecání. Různými stylistickými excesy se vlastní problematika ztrácí v jakémsi slovním guláši, místo myšlenek nastupují emoce a místo oné "dobré" literatury, o kterou usilují, přichází na svět pouze její karikatura, kýč, z něhož se vymaňuje jen málo autorů. /Prý za to může angloamerická nová vlna/. Není proto divu, že van Vogt, kterému se mnohdy povede pomíchat kategorie času, prostoru a kauzality natolik, až se mu vytratí fabule, je ve Francii pokládán za nejhlubokomyslnějšího představitele žánru. Jeho vliv se odráží v některých románech dnes již nepišícího

Gérarda Kleina i v románech Michela Jeuryho, o němž Francouzi prohlašují, že se vyrovná loni zesnulému Philipu K. Dickovi. Dick však používal důvěrně známých kliše SF jako stavebních kamenů pro svou existencialistickou výpověď, patřící k úplně jiné významové rovině, kdežto u Jeuryho jsou samoučelným pohráváním si na pískovišti SF. Přes tuto pseudohlubokost se většina francouzské SF nedostává. Lem dává vinu i Bergierovi a hovoří o "fatálním vlivu tohoto ohlupujícího 'teoretika', kterého zřejmě ctí všichni francouzští autoři SF".

Dále můžeme pozorovat citelný sklon k psychologické drobnokresbě. Jenže ne vždy má autor skutečně co říci a je schopen podat psychologické konflikty přesvědčivě. Psychologizování pak působí nadutě a troufale, stává se nepřesvědčivou jalovostí. Odpovědně psaná úniková literatura je vždy lepší než literatura kladoucí si ambice, na které nemá.

Jasnost filozofického myšlení, esprit a elegance vtipu, jimiž je Francie proslulá a pro něž mohou být příkladem Voltaire a France, rovněž nejsou silnou stránkou dnešních autorů. Ti se naopak vyhýbají myšlenkovým konstrukcím a utíkají se do vágního, nicméně podrobně vylíčeného pocitu, a to za pomoci mystérií času a prostoru, která mají ospravedlnit jakýkoli nesmysl.

Dále se francouzským autorům vyčítá nadmíra sexu, že je v ději samoučelný, že a že a že. Je to věc názoru. Nevím, zda pan Rottensteiner tímto způsobem usměrňuje spád děje a zda sex uznává, pouze když je funkční. Navzdory tomu je v zahraničí za nejpozoruhodnější francouzskou SF považován román Edwarda do Capoulet-Junaka Pallas aneb protivenství /Pallas ou la tribulation, 1967), který byl v rodné zemi přivítán s posměchem a k němuž se Sadoul, van Herp a jiní nechtějí znát. Lem považuje Pallas za "ojedinělý, naprosto originální výkon" ztvárňující "onu plastičnost člověka jako psychické bytosti", která mu "princiipiálně umožňuje posunout hranice erotického kontaktu na míle za biologicky mu předepsanou sexuální sféru". Dále říká, že "Pallas je anti-SF a k tomu ještě pořádně kousavá, Je především nenáročná, vše je v ní řečeno jednoduše a bez všech těch časových motanic a filozofování na hluchých místech, které je Bergierovi tak milé..." /ten mu ale leží v žaludku!/.

Pallas je na první pohled typickou BEM-SF. Mimozemské bytosti s vypoulenýma očima a s gumovitou kůží, jako vystřižené a kosmické opery, napadnou Zemi a unesou několik lidí, mezi nimi i vypravěče a jeho sestřenici. Autor se chopil rekvizit špatné SF jen proto, aby

si z ní udělal legraci, což je patrné už z toho, že jeho "hrdinové" jsou poněkud trapné postavičky. Místo aby zorganizovali velikou a slavnou revoluci, která by znovunastolila lidský druh a potvrdila jeho nadřazenost, plýtvají silami ve směšných piklech a nicotných intrikách, až se nakonec psychicky přizpůsobují ponižující situaci podle zásady "líbej ruku, kterou nemůžeš odseknout". Mimosmšťané tyto pokusy ignorují a chovají se k lidem asi jako my ke kočkám nebo k pokojovým psíkům. A protože hrdina není schopen změnit své postavení a přivést svou mimozemskou paničku k tomu, aby ho brala vážně, naučí se ji přes veškeré nepřekonatelné anatomické rozdíly milovat.

Nedá se však říci, že by francouzští autoři, zvláště mladé generace, žili ve vzduchoprázdnu. SF není považována pouze za únik, ale i za politické a sociální fórum. Jean-Pierre Andrevon řekl. "SF byla příliš dlouho považována za únikovou literaturu. Toulali jsme se po hvězdách, možná trochu nepromyšleně jsme vychvalovali hodnoty fatálně připomínající expanzi, válku, imperialismus, antropocentrismus, rasismus, a to vše pod záminkou, že se stavíme nad jakoukoli ideologii. Je však známo, že věta 'já se do politiky nepletu' je subtilní formou přece jen nějaké politiky. Žijeme-li ve světě, který se chladnokrevně pouští do genové manipulace, ač si je dobře vědom jejího rizika, ve světě, v němž jsou černí žalářovani ve vlastní zemi, vykořisťováni a mučeni, ve světě, v němž jsou Indiáni vědecky masakrováni na vlastním území, ve světě, kde Minamata přechází v Hirošimu a Osvětím v Santiago de Chile, pak je důležité snažit se vidět jasně, i když skromnou oklikou přes SF."

Tento postoj je do jisté míry vyvolán i zkušenostmi z alžírské války, květnovými nepokoji v roce 1968 a pádem gaullismu. Mladí autoři zpracovávají i témata pojednávající např. o úloze ženy, o postavení dělníků a gastarbeiterů, o otázkách životního prostředí apod., zasazují se o originální SF zbavenou klasických vzorů. Někdy však nekladou tak přísnou hranici mezi SF a fantasy, jak je tomu zvykem, až dochází k prolínání obou žánrů. Podle Sadoula je ve Francii málo nových talentů krom Andrevona, Pelota a Brussola, Domáci autoři se každopádně prodávají hůře než autoři anglosaští. Zdá se mu, že po ballardovské "intelektualizaci" se zvolna přechází k tradičnějším formám založeným na hard science, a dodává: "Každopádně je tomu tak v USA."

Aby tohle letemsvětem nebylo zas tak useknuté, chtěl bych na závěr ještě dodat, že Lem a Rottensteiner jsou přísní pánové, že i

SF jiných národů se dá spousta věcí vytknout, že se z francouzské SF dá připravit velmi čitelná antologie, jak to nedávno dokázali v NDR, že Bouille napsal mimo jiné i Hry rozumu, které si ve čtivosti nezadají s Planetou opic a které si těžko kdy česky přečteme, že se Francouzi Pyšní prvním létajícím talířem v SF, a to v jednom románu Jeana de la Hire /přelom našeho století/, že Rosny starší před devadesáti lety báječně podal blízké setkání třetího druhu v novele Xipéhuzové, která vyšla i u nás roku 1918 v prachbídém překladu, že pan Guiot se na stránkách Livres de France kasá, že podá informace, a vy mu pak o ně napíšete a říkáte si, že by z toho mohl být článek pro fanzin, ale ono nic nepřijde...

-jnh-

Poznámky k taxonomii subspecií *Villoidus viridis* SF

Do rukou se nám dostala úvodní část českého překladu učebnice hunáčologie, jež bude jednou vydána celá. Z ní jsme se dozvěděli důležité podrobnosti o způsobu označování poddruhů huňáče zeleného. V češtině má být každý poddruh pojmenován přívlastkem, který jej charakterizuje, latinské označení musí kromě letopočtu obsahovat i zkratku odchytilce. Uveřejňujeme proto podle této normy upravené označení všech dosud udělených hunáčů:

Hunáč zelený hlavonohý /*Villoidus viridis* SF ssp. 1981 BV/, kterého odchytil Bohouš Vorel, je majetkem Jirky Karbusického z Liberce.

H.z. okrasný /V.v. SF ssp. 1982 VW/, odchytil Vláda Wagner", majitel Zdeněk Rampas.

H.Z. Dopplerův /V.v. SF ssp. 1983 JK/, ulovený Jirkou Kuřinou, je ve vlastnictví Honzy Hlavičky.

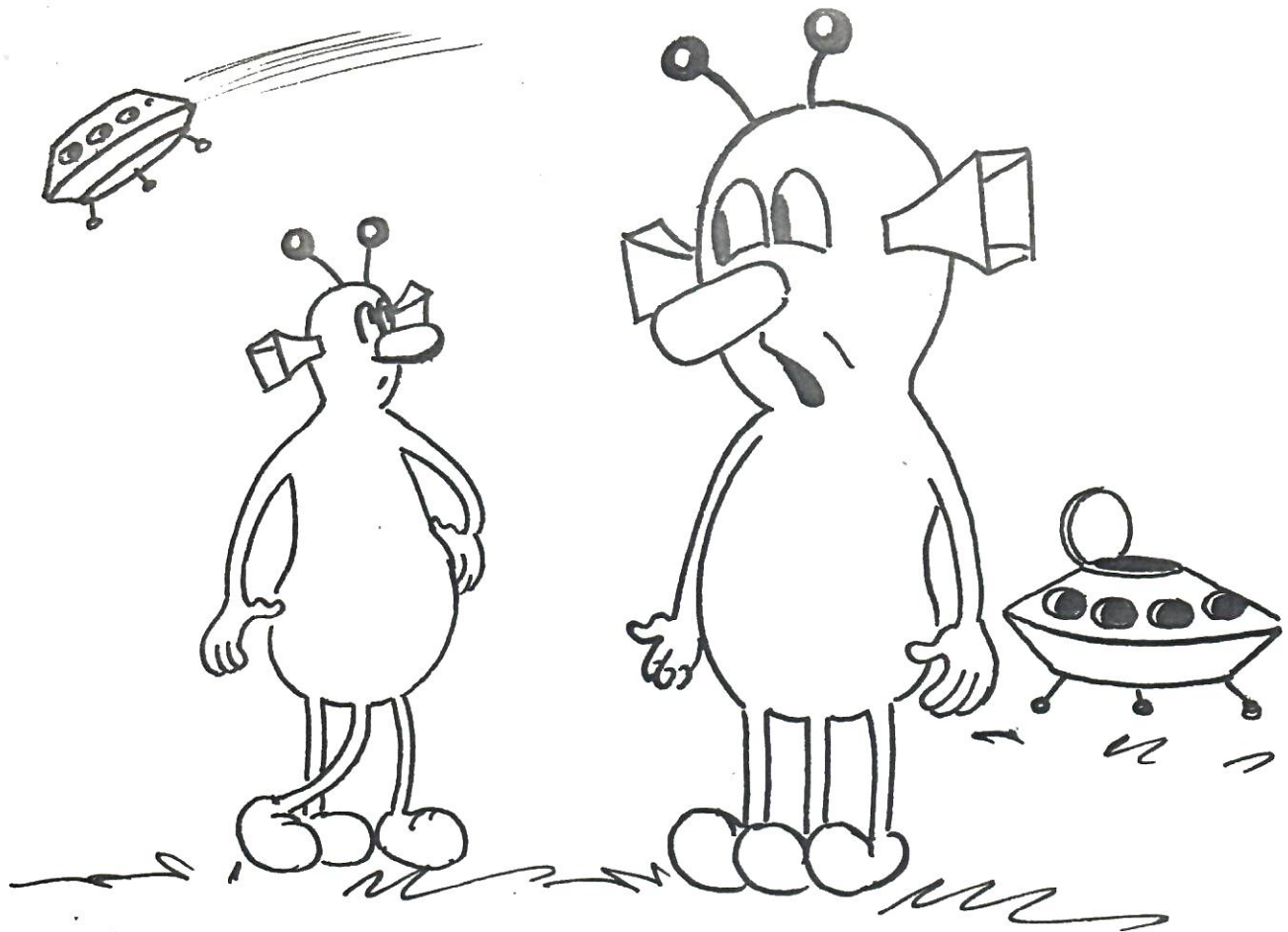
redakce

K článku SF kluby! /SF 3/

Musím odporovat XRS, ať už se za touto značkou skrývá kdokoliv. V předcházejícím čísle SF mu na tomto místě vypadla slova "v Praze", takže tvrdí, že první SFK pro práci s mládeží byl založen až 23. května 1983 v klubu Rokoska. Ovšem Jiří Karbusický vede pionýrský zájmový SF kroužek v Liberci již několik let.

Pravdou zůstává, že klub z Rokosky se úspěšně rozjíždí. Přijal označení Spectra a přestože přesídlil do hůře přístupných Bohnic, pionýrů přibýlo a lektoři nadále obětavě pracují.

J. Kuřina

PROČ MAM TAK VELKOU HLAVU?? VRATIL JSEM SE
PLNÝ DOJMŮ Z PARCONU.

TAK TOHLE
JE TA PRVNÍ ETAPA
OXIDOVÁNÍ ZEMĚ
?!

